

(γράφει ο Μάριος Α. Μπίκας)

Η ιστορική Μονή της Βέλλιανης

α. Διαδρομή : Πλατεία Βέλλιανης - Άγιος Νικόλαος – Μονή της Βέλλιανης.

Οδικώς : Χρόνος 15 λεπτά

β. Διαδρομή : Άνω Προδρόμι (Πλατεία) – Μονή της Βέλλιανης

Οδικώς : χρόνος 10 λεπτά

Το καθολικό της Μονής της Βέλλιανης.
(Φωτό (1) : Θωμάς Γκίνης 2013)

Η ίδρυση

Πότε ακριβώς ιδρύθηκε η ιστορική Μονή της Βέλλιανης είναι άγνωστο.

- **Ο Ιωάννης Λαμπρίδης (1843 – 1892)**, γιατρός από τα Σουδενά των Ιωαννίνων, με σημαντικό συγγραφικό έργο, αναφέρει ότι ιδρύθηκε το έτος **738 μ.Χ.** (βλ. π. κ.) Επειδή, όμως, δεν αναφέρει την πηγή από την οποία αντλεί την αναφορά του, νεότεροι συγγραφείς την αμφισβητούν.

Στην αμφισβήτηση τους, δέον να επισημανθεί ότι ο Ιωάννης Λαμπρίδης, με σπουδές στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, θεωρείται δια-χρονικά λίαν αξιόπιστος
....

Η επιγραφή στο κατώφλι της ωραίας Πύλης του σημερινού Καθολικού (εκκλησίας) της Μονής : **ΕΤΟΥΣ ΖΡΛΗ = 5.508**
(Φωτό (2) Μ.Α.Μ.)

- **Ο Δημήτριος Παναγιωτίδης (Μέξης) (1855-1910)**, γιατρός, από το Λάμποβο της Βορείου Ηπείρου, έχοντας στο ενεργητικό του σπουδαίες μελέτες ιστορικού, αρχαιολογικού και λαογραφικού περιεχομένου, υποστηρίζει ότι η Μονή της Βέλλιανης **ιδρύθηκε το 1630**.

Την άποψή αυτή στηρίζει στη επιγραφή που υπάρχει χαραγμένη πάνω στο μαρμάρινο, ημικύκλιο κατώφλι, εμπροσθεν της ωραίας Πύλης του σημερινού Καθολικού της : **ΕΤΟΥΣ ΖΡΛΗ** (σ.σ. Κτήση κόσμου 7.138 – έτους ΖΡΛΗ 5.508 = **1630**) (βλ. π.κ.).

Η εν λόγω επιγραφή **ΖΡΛΗ** απαντάται και σε άλλα μέρη, όπως γ.π. στη μονή του Αγίου Νικολάου του Καλεντζίου, Δήμου Βορείων Τζουμέρκων, ως και στον Άγιο Αθανάσιο της Ανατολής Αγιάς (Λαρίσης).

Και στις δύο αυτές επιγραφές το έτος ΖΡΛΗ αναφέρεται, στην ανα-καίνιση και όχι στην ίδρυση αυτών.

Γιατί δεν ιδρύθηκε το 1630

Το 1611 ο μητροπολίτης **Διονύσιος ο Φιλόσοφος**, που καταγόταν από την περιοχή Παραμυθιάς (χωριό Χόικα ;) ξεκίνησε την Επανάσταση εναντίον των Τούρκων από τη Μονή Διχουνίου, Αγίου Δημητρίου. Η Επανάσταση, παρά την αρχική της επιτυχία, είσοδο των επαναστατών στα Ιωάννινα και πυρπόληση της οικίας του Οσμάν Πασά, είχε οικτρό τέλος. Ο αρχηγός της συνελήφθη και εγδάρη ζωντανός. Η μονή του Διχουνίου ως και πολλές άλλες μονές της Ηπείρου καταστράφηκαν ολοσχερώς. Ανάμεσα τους συγκαταλέγεται και η Μονή της Βέλλιανης. Ως εκ τούτου, μπορούμε να υποθέσουμε ότι το έτος 1630, έγινε η ανακαίνισή της, χαραγμένο το έτος τούτο επί της μαρμάρινης διασωθείσας πλάκας.

Εξ' όλων των ανωτέρω, δύναται να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η Μονή της Βέλλιανης ιδρύθηκε **το 738 μ.Χ.**

Η γενιά των Βελλιανιτών

Γενιά των Βελλιανιτών ονομάζονται οι απόγονοι των κατοίκων της Βέλλιανης, που έζησαν κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, κυρίως, στους Παξούς. Εκεί μετονομάστηκαν « Βελλιανίτες, ίδρυσαν το χωριό « **Βελλιανιτάτικα** », ηπόρησαν, αγόρασαν το νησί « Παναγία των Βελλιανιτών » και αναδείχτηκαν σε όλους τους κλάδους.

Οι Βελλιανίτες εγκατέλειψαν το χωριό τους, τη Βέλλιανη, εξαιτίας των τουρκικών διώξεων, μετά την πτώση των Ιωαννίνων στους Τούρκους. Το 1450 ο Λάμπρος Πάλλης, γιος του Ευστάθιου Πάλλη, **Κύριος** του χωριού Βέλλιανης, αμύνονταν στα βόρεια της Θεσπρωτίας εναντίον των Τούρκων, που ήθελαν να καταλάβουν τα Θεσπρωτικά παράλια, κατεχόμενα από τους Βενετούς. Σε κάποια μάχη, αφού τραυματίστηκε και συνθηκολόγησε με το Μουράτη Β΄, μετοίκησε οικογενειακώς στα Ιωάννινα. Τότε οι κάτοικοι της Βέλλιανης, έμειναν ακέφαλοι, χωρίς αρχηγό. Για να σωθούν από τον όλεθρο, μετέβησαν στους Παξούς, παίρνοντας μαζί τους και την εικόνα της Παναγίας. Η εικόνα αυτή σήμερα βρίσκεται εντός του Ναού της Παναγίας των Βελλιανιτών, κειμένου επί της κορυφής της ομώνυμου νησίδας των Παξών, έμπροσθεν του Γαΐου. (Βλέπ. **Γιάννης Ν. Δόικας** : « *Το Μοναστήρι της Παναγίας των Βελλιανιτών στους Παξούς*, 2005, σελ. 12 κ. 13)

Η γενιά των Βελλιανιτών, μέχρι την απελευθέρωση της Ηπείρου από τους Τούρκους το 1913, ήταν κληρονόμος της Μονής της Βέλλιανης ως και όλης της περιουσία της.

Το υπ' αριθμ. 3295/1855 συμβόλαιο

Το 1854, μετά την αποτυχία της Ηπειρωτικής Επανάστασης, η Μονή της Βέλλιανης πυρπολήθηκε από τους Τούρκους. Όλη της δε η περιουσία αρπάχτηκε και λεηλατήθηκε.

Μετά την καταστροφή της αυτή, το Φλεβάρη του 1855 ο Ιερομόναχος Λεόντιος μετέβη στους Παξούς, όπου έλαβε από τη γενιά των Βελλιανιτών, οικονομική βοήθεια, για την αποκατάσταση των καταστροφών της Μονής.

Για την οικονομική αυτή βοήθεια, ενώπιον του συμβολαιογράφου Νικόλαου Ορφανού συντάχθηκε το υπ' αριθμ. 3295/1855 συμβόλαιο. Το συμβόλαιο αυτό, που υπέγραψαν ο Ιερομόναχος Λεόντιος και τριάντα πέντε (35) Βελλιανίτες, έφερε στο φως της δημοσιότητας για πρώτη ο φορά ο ιστορικός συγγραφέας και ερευνητής **Ιωάννης Δόικας**, πρώην Διευθυντής του Ιστορικού Αρχείου Κερκύρας.

- **Γιάννης Ν. Δόικας** : « Το Μοναστήρι της Παναγίας των Βελλιανιτών στους Παζούς », 2005, σελ. 34 - 35 : (Ακολουθεί ακριβές απόσπασμα του υπ' αριθμ. 3295/1855 Συμβολαίου του Νικόλαου Ορφανού)

« Παζοί τη 22^α Φεβρουαρίου 1855.

Οι προπάτορες των υποφαινομένων της γενιάς των Βελλιανιτών προ τριακοσίων ετών μετοικήσαντες από την Ήπειρον, τουτέστι από το Βέλλιανη, Επαρχίας Παραμυθίας εις ταύτην την Νήσον ένεκα των τότε εις τα εκεί περισπασμόν, είχαν εις την κυριότητά των το νυν μοναστήριον του Αγίου και ενδόξου Ιωάννου του Προδρόμου και άπασαν την ιδιοκτησίαν αυτού ως ιδιοκτήται και υιοί κληρονόμοι του αυτού μοναστηρίου και μη θέλοντες να απολέσουν το δικαίωμα όθεν εξήσκουν εις τον αυτόν θείον Ναόν πολλάκις εποίησαν γενναίες προσφορές, αίτινες καταναλώθησαν πάντες προς αύξησιν και καλοπισμόν του αυτού θείου Ναού, ως τούτο αυτό συνέβην κατά την εποχήν καθ' ην εστάλη εις τα εδώ ο επίτροπος του άνωθεν ιερού ναού ποτέ Κύριος Κίτζος Ρίζος, όστις λαβόν ικανόν χρηματικόν ποσόν παρά των ενταύθα ιδιοκτητών του ειρημένου ιερού Ναού της γενεάς των Βελλιανιτών, το εξόδευσεν προς ευπρέπισιν και αύξησιν του αυτού ιερού Ναού, καθώς ομοίως και ο νυν ευρισκόμενος Ηγούμενος εν ιερομονάχοις ευλαβέστατος Κύριος Λεόντιος Βεληάνης κατά το έτος 1834 δια τις τότε ανάγκας του ιερού Ναού ήλθεν εδώ εις Παζούς έλαβε παρά της γενεάς των Βελλιανιτών ιονικήν ποσότητα χρημάτων ήνπερ καλός εξόδευσε εις τον αυτόν Ιερόν Ναό »... (Ακριβές απόσπασμα)

Η Περιουσία της Μονής

Η Μονή τόσο στα χρόνια πριν το 1913, όσο και στα μετέπειτα διέθετε :

- Μεγάλο αριθμό αιγοπροβάτων, αλόγων και βοοειδών.
- Μεγάλο ελαιώνα, με δύο χιλιάδες (2000) ελαιόδεντρα, τα οποία ανά διετία παρήγαγαν μεγάλες ποσότητες ελαιοκάρπου.
- Σαράντα (40) στρέμ. στον κάμπο του Προδρομιού.
- Μεγάλο δάσος από το οποίο παρήγαγε κάρβουνα.

Η χρηματοδότηση των Σχολείων

Στην Τουρκοκρατία η Μονή της Βέλλιανης χρηματοδοτούσε ετησίως τα σχολεία των κοινοτήτων :

- Προδρομιού με 1000 γρόσια ετησίως
- Βέλλιανης με 300 γρόσια ετησίως
- Καριωτιού με 200 γρόσια ετησίως
- Παραμυθίας, χωρίς να αναφέρεται το ποσό των γροσίων.

Ο σημαντικότετος ηγούμενος

Ο σημαντικότετος και μακροβιότετος ηγούμενος της Μονής υπήρξε ο Ιερομόναχος Λεόντιος. Ο Λεόντιος, ηγουμένευσε στη Μονή της Βέλλιανης από το έτος 1834 έως το 1866. Καταγόταν από τη Σέλλιανη (Κρυσταλλοπηγή), ενώ η μάνα του από την Οσδίνα (Πέντε Εκκλησιές). Άφησε στη μονή της Βέλλιανης σημαντικές ιστορικές ενθυμήσεις και επιγραφές, πολλές των οποίων σώζονται ακόμα σήμερα.

Το 1845 έκτισε στην Οσδίνα τη Μονή της Μίχλας, στην οποία υπερήλιξ και άρρωστος βρήκε οικτρό θάνατο, εξαιτίας πυρκαγιάς που εξερράγη στο κελί του από τα κότσιαλα του καλαμποκιού.

Στην Κατοχή

Στα χρόνια της τριπλής Κατοχής (1941-1944) στους χώρους της Μονής, αλλά και στις πέριξ του Κορύλα σπηλιές, βρήκαν καταφύγιο πολλοί από τον άμαχο πληθυσμό των χωριών Καριώτι, Βέλλιανη, Προδρόμι και Καμίни – Ζερβοχώρι, προκειμένου να σωθούν από την ασιτία και από τις επιθέσεις των μουσουλμάνων Τσάμηδων και των κατακτητών. Το λάδι, αλλά και τα άλλα τρόφιμα που τους μοίραζε, κυρίως, η Ομάδα του Οπλαρχηγού Προδρομίτη **Κώτσιο Νικόλα (Γεωργίου)** τους κράτησαν στη ζωή.

Στον αύλιο χώρο της Μονής ετάφησαν, εκτός των άλλων νεκρών, και οι πεσόντες στη Μάχη του Κάστρου της Βέλλιανης, 7.12.1943 : Από το Προδρόμι, Σιμόπουλος Κωνσταντίνος και Παπαδοπούλου Μαρία. Από τη Βέλλιανη, Κούρτης Ιωάννης.

Τα καθολικά της Μονής

Α΄. Το πρώτο καθολικό της Μονής, ήταν η μικρή βυζαντινή ωραία εκκλησία, νότια και λίγα μέτρα μετά το ηγουμενείο της.

Β΄. Το σημερινό καθολικό έκτισε ο Ιερομόναχος Λεόντιος. Ήταν Ναός μεγάλων διαστάσεων, ορθογώνιος, τρίκλιτος και με τοιχογραφίες επί του τρούλου και του ημιθολίου της αψίδας.

Το Άγιο Βήμα χωρίζονταν από τον κυρίως Ναό με ξύλινο τέμπλο. Το τέμπλο αυτό κατασκευάστηκε το 1898 με χρήματα που προήλθαν από την ενοικίαση του ελαιώνα της.

Το Καθολικό είχε δύο θύρες :

Την κεντρική (δυτικά).

Και τη μικρή (νοτια), εντοιχισμένη πριν από πολλά χρόνια. Στα δύο υπέρθυρά της διακρίνονται ευκρινώς ανάγλυφες παραστάσεις κάπρων και πτηνών.

Τα ηγουμενεία

Α΄. Το παλιό ηγουμενείο

Το παλιό ηγουμενείο της Μονής, ήταν διώροφο με υπόγειους χώρους, οι οποίοι χρησιμοποιούνταν για αποθήκες. Στον πρώτο όροφο υπήρχε το μαγειρείο, εξοπλισμένο με όλα τα οικιακά σκεύη, η τράπεζα και ο μικρός ξενώνας, ενώ στο δεύτερο όροφο τα επτά κελιά για τον ηγούμενο και τους μοναχούς. Πότε ακριβώς κτίστηκε είναι άγνωστο. Γνωστό είναι ότι το 1809 ήταν εντελώς καταστραμμένο. Το 1843 ανεγέρθη εκ θεμελίων. Το 1854, αφού πυρπολήθηκε, ανακαινίσθηκε το επόμενο έτος 1855. Σήμερα βρίσκται σκελετωμένο, μάρτυρας παλιάς ένδοξης εποχής.

Β΄. Το σημερινό ηγουμενείο

Το σημερινό ηγουμενείο της Μονής, κτίστηκε το 1967 επί Μητροπολίτη Παραμυθίας κ. Τίτου, με δαπάνες που προήλθαν από την ενοικίαση του ελαιώνα της Μονής. Δεν κατοικήθηκε. Σήμερα (2016) βρίσκεται σε κατάσταση τελείας ερήμωσης. Ουδείς από τους υπεύθυνους, ενδιαφέρθηκε, ώστε να εντοπισθούν και να τιμωρηθούν οι δράστες της καταστροφής αυτής.

Τα λείψανα

Η Μονή διέθετε ιερά λείψανα, φυλασσόμενα εντός ειδικής αργυράς λειψανοθήκης, κατασκευασμένης το έτος 1835. Παλιότερα τα λείψανα αυτά θεωρούνταν θαυματουργά και χρησιμοποιούνταν υπό των χωρικών, κυρίως, για τη σωτηρία ετοιμοθάνατων οικείων τους.

Ιερά κειμήλια

- Εύλινος μικρός σταυρός
- Πηδάλιο (Ευαγγέλιο), στο εξώφυλλο του οποίου υπήρχε η ιδιόχειρη σημείωση του Ιερομόναχου Λεοντίου περί της καταστροφής της Μονής κατά το έτος 1854. Η ύπαρξή του αγνοείται, αν και φυλασσόταν στην Ιερά Μητρόπολη της Παραμυθίας.
- Ευαγγέλιο, μεγάλου σχήματος, τυπωμένο στα Ιωάννινα κατά το έτος 1760, φυλάσσεται στην ενορία της Βέλλιανης.
- Δισκοπότηρο, αγνώστου χρόνου κατασκευής και αξίας. Παραδοσιακά αναφέρεται ότι ήταν δώρο βυζαντινού αυτοκράτορα προς τη Μονή. Ομοίωμά του (;) φυλάσσεται στην ενορία της Βέλλιανης.
(Όλα τα παραπάνω ιερά Κειμήλια, εκτός από το Πηδάλιο, έχουν φωτογραφηθεί από το γράφοντα και οι φωτογραφίες τους βρίσκονται στο αρχείο του)

Το πανηγύρι

Κάθε χρόνο, (πριν το 2009), **στις 24 Ιουνίου** εκάστου έτους, μέρα **μνήμης των Γενηθλίων του Αγίου Ιωάννη του Πρόδρομου**, οι ιερείς των χωριών Προδρομίου, Βέλλιανης και Καριωτιού συλλειτουργούσαν με τη συμμετοχή πολλών πιστών. Μετά το πέρας της θείας Λειτουργίας κλήρος και πιστοί

συνεόρταζαν στην αυλή της εκκλησίας με φαγοπότι, κλαρίνα, χορούς και τραγούδια. Τα τελευταία όμως χρόνια όλα αυτά έχουν εκλείψει από το φόβο της κατάρρευσης της στέγης της εκκλησίας.

Εφέτος, όμως, στις 24 Ιουνίου, μέρα Παρασκευή, θα τελεσθεί στον αύλιο χώρο της Μονής της Βέλλιανης Θεία Λειτουργία με Αρτοκλασία, στην οποία θα ιερουργήσει ο Αιδεσιμότατος Παπα – Γιάννης (Παπαδόπουλος). Η προσέλευση των πιστών, όπως και παλιά, αναμένεται μεγάλη.

Η Μονή ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο

Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 404-6-6-1965, φύλλο της Κυβερνήσεως, τεύχος Β'. η μονή του Ιωάννου του Πρόδομου της Βέλλιανης έχει ανακηρυχθεί ως « *Ιστορικό διατηρητέο μνημείο* »

Η σημερινή κατάσταση της Μονής

Σήμερα (Ιούνιος 2016) η Μονή της Βέλλιανης μοιάζει με συλημένο τάφο. Τη σύλησή της προκάλεσε ο χρόνος, οι καιρικές συνθήκες, αλλά και ο άνθρωπος. Ο άνθρωπος, που με το ίδιο του το χέρι, αφενός μεν αφήρεσε τα πορτοπαράθυρα του νεόκτιστου Ηγουμενείου, αφετέρου δε κατάρρευσε και συνεχίζει να καταστρέφει το δάσος και τον ελαιώνα.

Σήμερα ο επισκέπτης της Μονής της Βέλλιανης με πόνο ψυχής αντι-κρίζει :

- Τη στέγη του Καθολικού καταστραμμένη.
- Τον τρούλο της υπό κατάρρευση.
- Τις τοιχογραφίες στο ημιθόλιο της αψίδας σχεδόν εξαφανισμένες.

Ο αείμνηστος Σπύρος Μουσελίμης ξεδιψάει με το νερό της βρύσης του Μοναστηριού της Βέλλιανης
(Φωτογραφία (3) Μ.Α.Μ. 1972)

- Το καινούριο ηγουμενείο καταστραμμένο από ανθρώπινο χέρι.
- Τον Κυρίως Ναό, το τέμπλο και το ιερό σε αξιοθρήνητη κατάσταση.
- Τη βρύση του μοναστηριού εξαφανισμένη.
- Το φυσικό δάσος, λεηλατημένο από τους ξυλοκόπους.
Το ίδιο και ο ελαιώνας.

Η Βελλιανίτισσα Λαμπρω-Λώλαινα : « Όταν φεύγεις από το Μοναστήρι, πρέπει να τινάζεις και τη σκόνη από τα παπούτσια σου ».

Βασίλη Κρασίτη : « Ο Μιχάλης Ζήσης και το έργο του για τη Θεσπρωτία», Αθήνα 1989, σελ. 20 έ. κ. 23 (ακολουθεί ακριβές απόσπασμα)

« Το Προδρόμι της Παραμυθιάς

... *Στις 15 Σεπτεμβρίου 1936 γύρισα στο Προδρόμι για το νέο σχολικό έτος. Με απασχολούσε η εξεύρεση ξυλείας για το καινούριο σχολικό κτίριο μια που ξεκινούσαμε στην πραγματοποίηση αυτού του ονείρου με την προσωπική εργασία των κατοίκων και μια μικρή πίστωση, που αργότερα θα μας έβγαζε ο Επιθεωρητής Θ. Φωτει-νόπουλος. Τη λύση την έβρισκα στο πλούσιο μοναστήρι της Βέλλιανης που ήταν πιο πάνω απ' το Προδρόμι και είχε ένα μεγάλο και πυκνό δάσος. Έπρεπε να στεγαστούν τα παιδιά που υποσιτί-ζονταν και να προστατευτούν από τη φυματίωση. Έτσι, υπέβαλα μια αναφορά στην Ιερή Μητρόπολη Παραμυθιάς, ικετεύοντας το Σεβα-σμιώτατο κ. Γεώργιο (Μισαηλίδη) να επιτρέψει την υλοτόμηση λίγων κυβ. μέτρων ξυλείας από τα δέντρα του Μοναστηριού, τα δέντρα εκείνα που τα είχαν δωρίσει στο Μοναστήρι οι πρόγονοι των σημερινών Προδρομιτών ή οι ίδιοι τα είχαν φυτέψει με τα χέρια τους και τα καρπούνταν σήμερα η Μητρόπολη. Ο Σεβασμιώτατος, ο Άγιος Παραμυθιάς, δεν ενέκρινε ούτε κυβική παλάμη ξυλείας να υλοτομήσει το Προδρόμι για το Σχολείο του. ...»*

Ορισμένες αναφορές στη Μονή της Βέλλιανης :

- **William Leake (1777-1860) :** « Travels in Northern Greece », London 1835, τόμος IV, σελ. 69. (Μετάφραση από τα Αγγλικά)

(...) « Στο μοναστήρι Άγιος Ιωάννης από το οποίο μόνο η εκκλησία του δεν είναι καταστραμμένη, βρήκα (σ.σ. το 1809) υπολείμματα ενός κίονα από ασβεστόλιθο, του οποίου η διάμετρος ήταν τρία πόδια περίπου. Έναν άλλον παρόμοιο κίονα βρήκα επίσης μέσα στο χωριό (σ. σ. εννοεί την Παλιά Βέλλιανη). Πιο κάτω από την εκκλησία του Αγίου Ιωάννη σε μια ερειπωμένη εκκλησία (σ.σ. το Α'. καθολικό της Μονής) είναι μερικά λίθινα θραύσματα ελληνικής αρχιτεκτονικής μ' ένα καταστραμμένο κεφάλι βοδιού

κι άλλα λίθινα εντυπωσιακά στολίδια, τα οποία δεν ήταν πολύ παλιά. Αυτά είναι τα μοναδικά υπολείμματα της γλυπτικής ».

- **Ιωάννης Λαμπρίδης (1843–1892)** : « Περί των εν Ηπείρω Αγαθοεργημάτων », τόμος Α΄ , σελ. 57.

« Εκ του Τμήματος της κυρίως Παραμυθιάς

(...) Η της Βέλλιανης – ης ο ευκτήριος οίκος τω 738 ωκοδομήθη – υπέρ του εν Βοϊνίκω μετά της τροφής του διδασκάλου γρ. 1.000 από του 1874, μετατρέψασα και το εκεί μετόχιον αυτής εις Σχολείο .... ».

- **Δημήτριος Παναγιωτίδης (1855-1910)** : « Η Βέλλιανη, τα πελασγικά αυτής τείχη και η μονή της». Ο εν Κωνσταντινουπόλει Ελλην. Φιλολογικός Σύλλογος, 1899, τόμος 19, σελ. 148 .

(...)« Εντός του ναού του Λεοντίου προ της ωραίας πύλης επί του εδάφους πλάξ εστι μαρμάρινος, λευκή ημικυκλική, εφ' ης αναγι-γνώσκονται σαφώς : **ΕΤΟΥΣ ΖΡΛΗ** (7138 Κ.Κ. = 1630 Μ.Χ.... ».

Η αναστήλωση – ανακαίνιση

Η ανάγκη αναστήλωσης – ανακαίνισης της ιστορικής Μονής της Βέλλιανης κρίνεται αναγκαία, για ιστορικούς και θρησκευτικούς λόγους. Οι ενέργειες για την επίτευξη του σκοπού αυτού έχουν αρχίσει πριν το 2012.

Παρά το πέρασμα τεσσάρων (4) περίπου ετών, οι τελευταίες επισκέψεις στον ιερό χώρο της, τόσο της Ιεράς Μητρόπολης Παραμυθιάς, όσο και της Εφορείας αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας, φανερώνουν ότι άρχισε να πνέει ούριος άνεμος.

Προς το σκοπό αυτόν συμβάλει τα μέγιστα και ο αεικίνητος Βελλιανίτης **Δημήτριος Κ. Λώλος**, αρμόδιος για τουριστικά θέματα στο Δήμο Σουλίου. Ο Δ.Κ.Λ. καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε η Μονή της Βέλλιανης να ενταχθεί το γρηγορότερο στο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ.

Ελπίζουμε στην προσπάθειά μας να σταθούν αρωγοί και οι Θεσπρωτοί βουλευτές **Βασίλης Γιόκακας** και **Μάριος Κάτσης**.

Βιβλιογραφία :

- **Παναγιώτης Αραβαντινός** : « Περιγραφή της Ηπείρου », έκδοση Ετ. Ηπ. Μελετών, 1984, μέρος Γ΄ , σελ. 148.

- **Ιωάννης Λαμπρίδης** : « Περί των εν Ηπείρω αγαθοεργημάτων », τόμος Α΄.

- **Δημήτριος Παναγιωτίδης** : « Η Βέλλιανη, τα πελασγικά αυτής τείχη και η μονή της ». Ο εν Κωνσταντινουπόλει Ελλην. Φιλολογικός Σύλλογος, 1899, τόμος 19.

- **Σπύρος Μουσελίμης** : « Αρχαιότητες της Θεσπρωτίας », Γιάννενα 1980.

- **Δημ. Καμαρούλιας** : « Τα μοναστήρια της Ηπείρου », έκδ. Μπάστας – Πλέσσας 1996, τόμος Β΄.

- **Μπίκας Μάριος** :

α. Η Βέλλιανη και η αρχαία Ελέα, 1997.

β. Στ' απόσκια του Κορύλα, 1999.

- Δρ. Χρήστος Σιώζος : « Το Προδρόμι Θεσπρωτίας », 2000.

- Γιάννης Δόικας : « Το Μοναστήρι της Παναγίας των Βελλιανιτών στους Παξούς », 2005.

Μάριος Α. Μπίκας